

Brochure Ondernemingsvormen

1.

2. Inhoud

Inleiding	3
Algemene informatie	4
1. De eenmanszaak	6
2. De Besloten Vennootschap (B.V.)	8
3. De Naamloze Vennootschap (N.V.)	12
4. De Maatschap	13
5. De Vennootschap onder Firma (V.O.F.)	16
6. De Commanditaire Vennootschap (C.V.)	19
7. De Vereniging	21
8. De Coöperatie	24
9. De Stichting	26

3.

4. Inleiding

Deze brochure gaat over belangrijke zaken waarmee een ondernemer te maken krijgt. Een ondernemer is de (rechts-)persoon die voor eigen rekening en op eigen naam een onderneming drijft. Ondernemen brengt risico's met zich mee, met name financiële. Of en in welke mate een ondernemer aansprakelijk is met zijn privévermogen, hangt voor een groot deel af van de rechtsvorm van zijn onderneming. De rechtsvorm van een onderneming is de juridische vorm.

Naast beperking van het persoonlijke risico spelen ook andere argumenten een rol bij de keuze voor een bepaalde rechtsvorm:

- De vraag of een ondernemer alleen wil werken of wil samenwerken;
- De financiële positie van de ondernemer en daarmee samenhangend;
- de vraag of het de bedoeling is om in de onderneming kapitaal van derden aan te trekken.

De keuze voor een bepaalde rechtsvorm kan dus belangrijke gevolgen hebben. Een startende ondernemer maakt die keuze, maar soms maakt een ondernemer tussentijds een nieuwe keus. Om tot een juiste keuze te komen dient die ondernemer zich te laten begeleiden door een deskundige die oog heeft voor de gevolgen op financieel (dus ook fiscaal) en juridisch gebied.

In deze brochure vindt u een beknopte inventarisatie van de verschillende mogelijkheden. Het KNGF zal niet in staat zijn u een advies op maat te geven maar wil u via deze brochure wel voorzien van basisinformatie. U kunt deze informatie gebruiken om beslagen ten ijs te komen als u een gesprek aangaat met een deskundige.

6. Algemene informatie

In grote lijnen bestaan er twee soorten rechtsvormen: organisatievormen zonder rechtspersoonlijkheid en rechtspersonen.

Ondernemingen zonder rechtspersoonlijkheid

In een onderneming zonder rechtspersoonlijkheid is de ondernemer privé aansprakelijk. Er kan dan geen onderscheid worden gemaakt tussen het ondernemingsvermogen en het privévermogen van de ondernemer. (Dit is anders bij de vennootschap onder firma en de commanditaire vennootschap met verschillende beherende vennoten. Zie verderop.) In zo'n geval is bijvoorbeeld de ondernemer die met een eenmanszaak aan het economisch verkeer deelneemt, met zijn gehele vermogen aansprakelijk voor alle schulden. Is deze ondernemer in algehele gemeenschap van goederen gehuwd, dan kan deze aansprakelijkheid tot gevolg hebben dat ook het aandeel van de echtgenoot in de gemeenschappelijke bezittingen verloren gaat. (Men is gehuwd in algehele gemeenschap van goederen wanneer men geen huwelijkse voorwaarden heeft opgemaakt.) In Nederland kennen wij diverse organisatievormen zonder rechtspersoonlijkheid. Dit zijn de eenmanszaak (1), de maatschap (4), de vennootschap onder firma (V.O.F. zie 5) en de commanditaire vennootschap (6).

Rechtspersonen

Wanneer een rechtspersoon wordt opgericht, bijvoorbeeld een Besloten Vennootschap (B.V.) of een Naamloze Vennootschap (N.V.), dan wordt een 'nieuw rechtssubject' geschapen. Een rechtspersoon is, net als de mens, zelfstandig drager van rechten en plichten. Dat betekent dat, wanneer via een rechtspersoon aan het economisch verkeer wordt deelgenomen, in beginsel alleen die rechtspersoon aansprakelijk kan zijn voor de schulden die uit het ondernemen voortvloeien. De ondernemer met een B.V. kan in principe niet meer geld verliezen dan het bedrag waarvoor hij in de vennootschap deelneemt, waarvoor hij aandelen heeft genomen. Dit geldt ook voor eventuele andere personen die een aandeel bezitten (aandeelhouders) in het kapitaal van de B.V.

Daarmee is het risico dat u privé aansprakelijk wordt gesteld beperkt.

In de regel zal de oprichter van een B.V. optreden als bestuurder van die B.V. Wordt in een juridische procedure onbehoorlijk bestuur vastgesteld, dan kan de bestuurder persoonlijk aansprakelijk worden gesteld.

Naast de B.V. (2) en N.V. (3) zijn ook de vereniging (7), de coöperatie (8) en de stichting (9) rechtspersonen.

De rechtsvorm en de fiscus

Er gelden verschillende fiscale regimes voor enerzijds rechtsvormen zonder rechtspersoonlijkheid en anderzijds de rechtspersonen. De ondernemer die zich niet van een rechtspersoon bedient, betaalt inkomstenbelasting. Hij geniet winst uit onderneming die volgens de wet op de inkomstenbelasting wordt belast. Het tarief van deze belasting is onderverdeeld in schijven. De B.V. valt daarentegen - als zelfstandig belastingplichtige - onder de Wet op de vennootschapsbelasting. Over de door de vennootschap gerealiseerde winst wordt vennootschapsbelasting geheven.

Voor meer informatie over belastingen zie www.belastingdienst.nl

7. 1. De eenmanszaak

Als u een eenmanszaak start bent u zowel oprichter als eigenaar en bent u helemaal zelfstandig. U kunt naar eigen inzicht handelen en beslissingen nemen. Wel kunnen er meerdere mensen werken, want u kunt natuurlijk altijd personeel in dienst nemen.

Oprichtingsvereisten

De eenmanszaak of solopraktijk is als ondernemingsvorm niet afzonderlijk in de wet geregeld. Voor de start van een eenmanszaak behoeven geen bijzondere juridische formaliteiten te worden vervuld. De oprichting is vormvrij. Er hoeft geen akte te worden opgemaakt. Inschrijving van de eenmanszaak in het handelsregister is verplicht, behalve als u een vrij beroep uitoefent, zoals bijvoorbeeld arts, advocaat, notaris of fysiotherapeut.

Aansprakelijkheid

De eigenaar/ondernemer is voor al zijn doen en laten zelf met zijn gehele vermogen aansprakelijk. Schuldeisers (crediteuren) van de onderneming kunnen zich verhalen op uw privévermogen en privéschuldeisers kunnen zich op de bezittingen van de onderneming verhalen. Kortom, er is geen verschil tussen de huishoudportemonnee en de kas van de zaak. Er bestaat juridisch geen scheiding tussen praktijk en privé. Dit betekent dat als de zaak failliet gaat, ook de eigenaar failliet gaat. Als u in gemeenschap van goederen bent getrouwd, vallen ook de bezittingen van de echtgenoot onder de aansprakelijkheid. Door het opstellen van huwelijkse voorwaarden kunt u dit voorkomen. Vaak worden de huwelijkse voorwaarden echter ontkracht doordat banken de echtgenoot laten meetekenen voor leningen. De echtgenoot kan dan toch aansprakelijk worden gesteld.

Belastingen

De winst uit een eenmanszaak wordt belast in box 1. Afhankelijk van de winst betaalt u belasting, die progressief geheven wordt. Als de Belastingdienst u als ondernemer erkent, kunt u gebruikmaken van een aantal bijzondere belastingregelingen (fiscale

faciliteiten) zoals zelfstandigenaftrek, investeringsaftrek en de fiscale oudedagsvoorziening. De belastingwetgeving kent starters extra faciliteiten toe en ook bij de staking van de onderneming gelden weer bijzondere regels.

Voor meer informatie hierover zie www.belastingdienst.nl

Continuïteit/Bedrijfsopvolging

Omdat er bij een eenmanszaak geen onderscheid is tussen privé en de zaak moet u apart een regeling treffen die de continuïteit van uw onderneming waarborgt als u komt te overlijden. Als u dat niet doet, kunnen uw erfgenamen hun deel in het ondernemingsvermogen opeisen, waardoor het voortbestaan van de onderneming wordt bedreigd. Ook doet u er verstandig aan een regeling te treffen waarmee u uw onderneming over kan dragen aan een derde. Een tijdig advies van een fiscaal adviseur is onontbeerlijk.

Voor meer informatie zie www.belastingdienst.nl. (Ook kunt u meer informatie lezen op FysioNet, dossier Praktijk start – einde, Wegwijzer bij beëindiging van de praktijk.)

Pensioenvoorziening

Reken u niet rijk als u voor uw pensioenvoorziening mede afhankelijk bent van de verkoop van uw zaak. Ook belastingen eisen een deel van de opbrengst op. Bovendien is het gezien de veranderende omgeving nog maar de vraag of u nog veel voor uw praktijk zult ontvangen. Roep daarom tijdig advies in bij een accountant of belastingadviseur en raadpleeg het SPF. Doe dit liefst enkele jaren voordat u uw praktijk gaat verkopen.

9.

10. 2. De besloten vennootschap (B.V.)

De B.V. is een vennootschap waarin het kapitaal in aandelen is verdeeld. Deze zijn in handen van één of meer aandeelhouders. De B.V. heeft dezelfde juridische status als een natuurlijk persoon en heeft in die zin ook dezelfde rechten en plichten. De B.V. zelf wordt als de ondernemer gezien, waarbij de directeur in dienst is van de B.V. en uit diens naam handelt. Een B.V. kan men zowel alleen als met meerderen oprichten.

Blokkeringregeling

De aandelen zijn altijd op naam. Ze zijn niet vrij overdraagbaar. In de statuten moet een zogenaamde blokkeringregeling worden opgenomen. Dit is een regeling die, grof gesteld, inhoudt dat een aandeelhouder die zijn aandelen wil verkopen of overdragen deze eerst moet aanbieden aan zijn medeaandeelhouders of voor de overdracht goedkeuring moet vragen aan de algemene vergadering van aandeelhouders. In de naam besloten vennootschap komt deze beperking tot uitdrukking.

Leiding

De hoogste macht binnen de B.V. ligt bij de aandeelhouders in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (A.V.A.). De leiding over de dagelijkse gang van zaken ligt bij het bestuur (directeur of meerdere directeuren). De mogelijkheid bestaat om een Raad van Commissarissen (R.V.C.) in te stellen, die toezicht houdt op de directie.

Oprichtingsvereisten

Aan het oprichten van een B.V. wordt in de wet een aantal eisen gesteld. De belangrijkste zijn:

- De oprichting kan alleen bij notariële akte. In de oprichtingsakte worden de statuten van de vennootschap vastgelegd. De notaris controleert de juridisch inhoudelijk kant van de statuten.
- Voor de oprichting moet het ministerie van Justitie een zogenaamde verklaring van geen bezwaar verlenen op basis van een conceptakte die door de notaris is opgesteld. Bekeken wordt of de oprichters en toekomstige bestuurders in de

laatste 8 jaar niet betrokken zijn geweest bij vermogensdelicten of faillissementen.

Het verkrijgen van de verklaring van geen bezwaar duurt enkele dagen.

- Een belangrijke eis is dat er bij de oprichting van een B.V. een minimum kapitaal van in de vennootschap moet worden gestort. Storting op de aandelen hoeft niet in geld, maar kan ook in natura, bijvoorbeeld als er onroerend goed ter waarde van dit kapitaal op naam van de B.V. staat. Met het kapitaal dat bij de oprichting ten bate van de schuldeisers aanwezig moet zijn, mag overigens wel gewerkt worden.
- De B.V. moet worden ingeschreven in het handelsregister. Zolang de B.V. nog niet is ingeschreven, zijn de bestuurders persoonlijk aansprakelijk.
- Niet direct een oprichtingsvereiste, maar wel een verplichting van iedere B.V. is het opstellen van jaarstukken en het openbaar maken daarvan bij de kamer van koophandel. De eisen die de wet hieraan stelt, hangen af van de grootte/omvang van de onderneming.

Voor meer informatie kunt u terecht op www.kvk.nl

Aansprakelijkheid

De aansprakelijkheid van de aandeelhouders is beperkt tot het bedrag waarmee zij in de vennootschap deelnemen. De B.V. is als rechtspersoon een zelfstandig drager van rechten en plichten. Dit betekent dat alle betrokken personen, zoals de directeur(en) en commissarissen, niet met hun privé vermogen aansprakelijk zijn voor de schulden van de vennootschap. Omdat er veel misbruik werd gemaakt van deze beperkte aansprakelijkheid zijn er anti-misbruikwetten opgesteld. Deze houden in dat de directeur(en) en degenen die het beleid van de vennootschap hebben bepaald, wel privé aansprakelijk zijn wanneer: de bestuurder voor de onderneming te zware contractuele verplichtingen is aangegaan en hij bij het aangaan van die verplichtingen wist of kon voorzien dat de vennootschap niet aan haar verplichtingen zou kunnen voldoen (dit wordt gezien als een onrechtmatige daad van de bestuurder);

- het onvermogen om belastingen en premies te betalen niet of niet tijdig wordt gemeld;
- aannemelijk is dat het onvermogen om belastingen en premies te betalen een gevolg is van onbehoorlijke taakvervulling door het bestuur in een periode van drie jaar voorafgaand aan de melding;

de Fysiotherapeut

Koninklijk Nederlands Genootschap voor Fysiotherapie

- de B.V. failliet gaat en dit faillissement het gevolg is van onbehoorlijk bestuur van de directie of degenen die het beleid bepaalden in de periode van drie jaar voorafgaand aan het faillissement. Als er geen jaarstukken worden gedeponereerd bij het handelsregister wordt onbehoorlijk bestuur verondersteld.

Verder is er sprake van privéaansprakelijkheid voor handelingen in de oprichtingsfase van de B.V. Die aansprakelijkheid eindigt als de eenmaal opgerichte B.V. de handelingen bekrachtigd. Ook is er sprake van privéaansprakelijkheid als de B.V. niet is ingeschreven in het handelsregister. Tenslotte valt het voordeel van de beperkte aansprakelijkheid van de aandeelhouders vaak weg doordat banken de directeur/groootaandeelhouder privé laten meetekenen voor leningen die bestemd zijn voor de B.V. Hierdoor wordt hij naast de B.V. ook persoonlijk aansprakelijk.

Belastingen

De B.V. is een vorm van praktijkuitoefening, die in de regel voor de vrije beroepsbeoefenaren in de gezondheidszorg werd gebruikt indien sprake was van hoge praktijkwinsten en relatief lage persoonlijke aftrekposten en consumptieve uitgaven. Met een B.V. is het mogelijk om de praktijkwinst in twee afzonderlijke delen te splitsen om daarmee fiscaal voordelen te behalen. Een fiscaal adviseur kan u daar meer over vertellen. Ook meer informatie op www.belastingdienst.nl

Sociale zekerheid

De directeuraandeelhouder van een B.V. is als werknemer in dienst van de B.V. Of hij ook voor de sociale verzekeringswetgeving als werknemer wordt aangemerkt, hangt af van de vraag of er werkelijk sprake is van ondergeschiktheid. Van ondergeschiktheid is geen sprake in de volgende gevallen:

- de directeur, eventueel met zijn echtgenote, kan 50% of meer van de stemmen op de aandeelhoudersvergadering uitbrengen;
- 2/3 deel of meer van de aandelen zijn in handen van de directeur en/of van zijn naaste familieleden tot en met de 3e graad;
- als de directeur niet tegen zijn wil ontslagen kan worden.

Als er geen sprake is van ondergeschiktheid, valt de directeuraandeelhouder niet onder de werknemersverzekeringen en zal hij zich vrijwillig moeten verzekeren (zie

de paragraaf Sociale zekerheid in het hoofdstuk over de eenmanszaak).

Continuïteit/Bedrijfsopvolging

De continuïteit van de onderneming wordt zeker gesteld door het feit dat de B.V. een rechtspersoon is. Het bestaan van de rechtspersoon is immers onafhankelijk van de personen die de rechtspersoon hebben opgericht of besturen. Bij het overlijden van de

directeur komt het voortbestaan van de onderneming niet in gevaar; de onderneming wordt in stand gehouden door de B.V. Er moet wel een nieuwe directeur worden aangetrokken.

Bij verkoop van de onderneming zijn er twee mogelijkheden:

- de aandelen van de B.V. worden verkocht;
- de onderneming (machines, inventaris etc.) wordt uit de B.V. verkocht. Als de aandelen worden verkocht, is de opbrengst belast met 25% inkomstenbelasting (box 2) als de aandeelhouder een aanmerkelijk belang (min. 5% van de aandelen) heeft.

Als de onderneming uit de B.V. wordt verkocht, betaalt de verkopende B.V. vennootschapsbelasting over de (boek)winst bij verkoop. Als de aandeelhouder van de verkopende B.V. zelf een B.V. is, spreekt men van een holding. Het voordeel van deze constructie is dat de holding nooit belasting hoeft te betalen over de opbrengst. Een fiscaal adviseur kan u meer vertellen over de fiscale aspecten bij de verkoop van een B.V.

Pensioenvoorziening

Zie blz. 7 bij de eenmanszaak

11. 3. De naamloze vennootschap (N.V.)

Voor de grote onderneming waarvoor veel vermogen van derden aangetrokken moet worden is de B.V. niet geschikt. Net als de B.V. is de N.V. een vennootschap waarvan het kapitaal in aandelen is verdeeld. Een belangrijk verschil met de B.V. is dat die aandelen overdraagbaar zijn. Zoals hiervoor bij de B.V. is vermeld, moet in de statuten van de B. V. een zogenaamde blokkeringregeling worden opgenomen. In de statuten van een N.V. mag een dergelijke regeling worden opgenomen. Verder kan de N.V. overdraagbare aandelen aan toonder uitgeven, die verhandeld kunnen worden via de beurs.

Oprichtingsvereisten

Aan de oprichting van een N. V. worden vrijwel dezelfde eisen gesteld als aan de oprichting van een B.V. Het minimum kapitaal van de N.V. ligt echter hoger dan dat van de B.V.

Net als voor de B.V. geldt voor de N.V. de verplichting tot het opstellen en openbaar maken van de jaarstukken bij de kamer van koophandel. Ook hier geldt dat de eisen die de wet hieraan stelt, afhangen van de grootte en omvang van de onderneming.

Ten aanzien van de aansprakelijkheid, belastingen, sociale zekerheid en continuïteit gelden voor de N.V. dezelfde regels als voor de B.V.

12.

4. De maatschap

De maatschap is een samenwerkingsvorm tussen twee of meer personen, maten genaamd, die ieder iets inbrengen, met het doel het voordeel dat daaruit voortvloeit gezamenlijk te delen. De inbreng kan arbeid, geld en/of goederen zijn. De maatschapvorm wordt veel gebruikt door - vrije - beroepsbeoefenaren, zoals artsen, accountants of fysiotherapeuten.

Alle verplichtingen tussen de maten onderling worden bepaald door de tussen die maten gesloten maatschapovereenkomst. Van oorsprong is de maatschap het samenwerkingsverband van burgers en dus niet van kooplieden. Het karakter van de maatschap is aldus kort samengevat: het gaat om een gezamenlijk streven, op voet van gelijkheid, naar een economisch doel, zulks met behulp van inbreng. Aangezien de wettelijke regeling voor de maatschap nogal summier is, verdient het aanbeveling bij de vormgeving van de maatschapovereenkomst het advies van een deskundige in te winnen.

Oprichtingsvereisten

De oprichting van een maatschap is vormvrij. Er hoeft geen akte te worden opgemaakt. Het is echter wel aan te raden de afspraken tussen de maten schriftelijk vast te leggen in een maatschapcontract. Bij het opstellen van de akte kan een accountant of een juridisch adviseur u behulpzaam zijn. Ook is het verstandig de akte bij de notaris vast te leggen.

In het maatschapcontract kunnen bijvoorbeeld de volgende afspraken worden vastgelegd:

- de inbreng van de maten;
- de winstverdeling; de winst wordt verdeeld in verhouding tot de inbreng, tenzij in het maatschapcontract een andere regeling is overeengekomen. Het is verboden te regelen dat de gehele winst slechts aan één maat toekomt.
- de verdeling van de bevoegdheid; elk van de maten is bevoegd beheersdaden te

verrichten, tenzij een andere regeling is overeengekomen. Daden van beheer zijn handelingen die tot de normale gang van zaken van de maatschap worden gerekend. Alle handelingen die hierbuiten vallen (beschikkingshandelingen), kunnen alleen door de maten gezamenlijk worden verricht. In het maatschapcontract kunnen de bevoegdheden op een andere wijze worden geregeld.

De maatschap wordt niet ingeschreven in het handelsregister, omdat de maatschap geen bedrijf uitoefent. De maatschap wordt immers vaak gekozen door (vrije) beroepsbeoefenaren. In het handelsregister staan alleen bedrijven ingeschreven en geen beroepsbeoefenaren.

Aansprakelijkheid

Elke maat die daartoe bevoegd is, kan namens de maatschap een overeenkomst sluiten, waarna alle maten aansprakelijk zijn voor gelijke delen. Heeft een maat echter onbevoegd gehandeld, dan zijn de overige maten in beginsel niet aansprakelijk en heeft de onbevoegd handelende maat slechts zichzelf gebonden. Bij de maatschap is er in principe geen sprake van een afgescheiden vermogen (een vermogen dat is afgescheiden van het privévermogen van de maten). Crediteuren (schuldeisers) van de maatschap kunnen bij de individuele maten uitsluitend terecht voor gelijke delen. Schuldeisers van de maatschap hebben volgens de wet geen voorrang op privéschuldeisers.

Belastingen

Elke maat betaalt afzonderlijk inkomstenbelasting over het eigen deel van de winst. Elke maat wordt in principe gezien als zelfstandig ondernemer en heeft daarom recht op belastingvoordelen (zie de paragraaf Belastingen in het hoofdstuk over de eenmanszaak en op www.belastingdienst.nl).

Sociale zekerheid

Een maat is geen werknemer en valt niet onder de werknemersverzekeringen (zie de paragraaf Sociale zekerheid in het hoofdstuk over de eenmanszaak).

Continuïteit/Bedrijfsopvolging

Volgens de wet eindigt de maatschap als één van de maten uittreedt of overlijdt. Om het voortbestaan van de maatschap veilig te stellen, kunnen in het maatschapcontract regelingen worden opgenomen die het de overblijvende maten mogelijk maken de maatschap (al dan niet met een nieuwe maat) voort te zetten.

Er liggen al jaren plannen om de wetgeving rondom maatschappen aan te passen. Het is nog steeds niet duidelijk wanneer dit gebeurt. Het gaat daarbij om de Wet Personenvennootschappen. Het KNGF houdt u via de E-nieuws, Fysiopraxis of FysioNet op de hoogte van de laatste ontwikkelingen.

13. 5. De vennootschap onder firma (V.O.F.)

De vennootschap onder firma is een samenwerkingsvorm waarin u samen met één of meer partners een bedrijf voert. U en uw partners zijn dan de vennoten of firmanten. Kenmerkend voor deze ondernemingsvorm is dat iedere vennoot iets inbrengt in het bedrijf: geld, goederen, arbeidskracht en/of goodwill.

Oprichtingsvereisten

De V.O.F. kan worden gedefinieerd als een openbare maatschap die een bedrijf uitoefent. Ook deze maatschapvorm ontstaat door het tot stand komen van een maatschapovereenkomst. De oprichting van een V.O.F. is in feite vormvrij. Het is geen dwingende eis dat er een vennootschapsakte wordt opgesteld. Het is wel aan te raden om de afspraken tussen de vennoten schriftelijk vast te leggen in de vorm van een vennootschapscontract. Bij het opstellen van een vennootschapsakte kan een accountant of een juridisch adviseur u behulpzaam zijn. Het is ook verstandig om de akte bij de notaris vast te leggen.

In het vennootschapscontract kan onder meer worden opgenomen:

- de naam van de vennootschap;
- het doel van de vennootschap;
- de inbreng van de vennoten; dit kan geld zijn, maar ook arbeid, goederen, goodwill, know-how, etc.;
- de verdeling van winst en delging van verliezen;
- de verdeling van de bevoegdheid;
- afspraken over ziekte;
- afspraken over vakantiedagen.

Aangezien een vennootschap onder firma per definitie een onderneming uitoefent, is inschrijving van de vennootschap in het handelsregister verplicht.

In principe kan iedere vennoot de V.O.F. binden en daarmee aansprakelijkheid scheppen voor zijn medevennoten. Maak daarom goede afspraken over de

bevoegdheden en leg die vast in het vennootschapscontract. Neem bijvoorbeeld een

de fysiotherapeut

Koninklijk Nederlands Genootschap voor Fysiotherapie

regeling op dat als een overeenkomst wordt gesloten met een belang groter dan €10.000,-, alle vennoten moeten tekenen. Wanneer deze bevoegdheidsverdeling is ingeschreven bij het handelsregister; geldt deze in principe ook tegenover derden. Dat wil zeggen dat een derde de V.O.F. niet kan houden aan een overeenkomst die gesloten is door een onbevoegde vennoot. De vennoot die onbevoegd heeft gehandeld, is dan persoonlijk aansprakelijk.

Aansprakelijkheid

Een belangrijk kenmerk van de V.O.F. is de hoofdelijke aansprakelijkheid van de vennoten. Elke vennoot is met zijn privévermogen voor 100% aansprakelijk als de vennootschap haar verplichtingen niet nakomt, ook als deze door een andere (bevoegde) vennoot zijn aangegaan. Dit betekent dat als de V.O.F. failliet gaat, de vennoten ook failliet gaan. De V.O.F. heeft een zogenaamd afgescheiden vermogen; het door de vennoten ingebrachte zakelijk vermogen is afgescheiden van hun privévermogen en mag uitsluitend worden gebruikt voor de uitoefening van de onderneming. Alleen de zaakschuldeisers van de vennootschap kunnen zich verhalen op het zakelijk vermogen. Als dit afgescheiden vermogen niet genoeg is om de schulden van de V.O.F. te voldoen, dan kunnen de zaakschuldeisers voor de gehele schuld bij het privévermogen van elk van de vennoten terecht. Verhaal (verrekening) tussen de vennoten onderling is daarna vanzelfsprekend mogelijk. Privéschuldeisers kunnen privéschulden niet op het zakelijk vermogen van de V.O.F. of op het privévermogen van de andere vennoten verhalen. Gezien de ruime aansprakelijkheid van de vennoten met hun privé vermogen kan het verstandig zijn huwelijksvoorwaarden op te stellen.

Belastingen

Elke vennoot betaalt afzonderlijk inkomstenbelasting over het deel van de eigen winst. Elke vennoot wordt in principe gezien als zelfstandig ondernemer en heeft daarom recht op bepaalde belastingvoordelen (zie de paragraaf belastingen in het hoofdstuk over de eenmanszaak of www.belastingdienst.nl).

Een V.O.F. tussen partners is mogelijk. Dit is de zogenaamde man/vrouw firma. Voordeel is dat beiden als zelfstandig ondernemer worden gezien en recht hebben op de belastingvoordelen. Nadeel is dat beiden aansprakelijk zijn met hun privévermogen en het opstellen van huwelijkse voorwaarden hier dus geen effect heeft. Overigens zijn de regels voor de man/vrouw firma in het nieuwe belastingstelsel zodanig aangepast dat de partner volwaardig en op hetzelfde niveau moet meewerken in de onderneming om in aanmerking te komen voor de belastingvoordelen. Ondersteunende werkzaamheden van de partner zijn niet meer voldoende. Daarnaast mag een privérelatie niet doorslaggevend zijn bij het aangaan van de zakelijke relatie. Anders geformuleerd; de zakelijke relatie met de partner moet zodanig zijn, dat die ook met een derde zou kunnen zijn aangegaan.

Sociale zekerheid

Een vennoot is geen werknemer en valt niet onder de werknemersverzekeringen. Zie voor wat betreft de vrijwillige verzekeringen de paragraaf Sociale zekerheid in het hoofdstuk over de eenmanszaak.

Continuïteit/Bedrijfsopvolging

Volgens de wet eindigt de V.O.F. als één van de vennoten uittreedt of overlijdt. Om het voortbestaan van de vennootschap veilig te stellen, kunnen er in het vennootschapscontract regelingen worden opgenomen die het de overblijvende vennoot of vennoten mogelijk maken de V.O.F. (al dan niet met een nieuwe vennoot) voort te zetten.

14. 6. De commanditaire vennootschap (C.V.)

De commanditaire vennootschap is te zien als een bijzondere vorm van de V.O.F. Het verschil met de V.O.F. is dat er twee soorten vennoten worden onderscheiden. Beherende vennoten en commanditaire of stille vennoten. De commanditaire of stille vennoten zijn slechts financieel betrokken. Zij mogen niet namens de C.V. naar buiten treden.

De C.V. leent zich met name voor ondernemingen met financiers die de benodigde geldbedragen niet willen lenen, maar risicodragend ter beschikking van de vennootschap willen stellen. De commanditaire vennoot ontvangt geen rente op het door hem ingelegde geld, maar deelt als vennoot in de winst. De wijze van winstverdeling en andere belangrijke onderdelen van de afspraak tussen de vennoten in de C.V. worden geregeld in het vennootschapscontract.

Oprichtingsvereisten

De oprichting van een commanditaire vennootschap is vormvrij. Een schriftelijke akte is, net als bij de V.O.F., niet dwingend vereist, maar wel aan te raden. Hier moet, naast de zaken die in een V.O.F.-contract worden geregeld, ook de winstverdeling tussen de beherende vennoten en de commanditaire vennoten worden vastgelegd. Bij het opstellen van de akte kan een accountant of juridisch adviseur u helpen. Ook is het verstandig om de akte bij de notaris vast te laten leggen.

Inschrijving van de commanditaire vennootschap in het handelsregister is verplicht. Bij de inschrijving worden van de beherende vennoten de gebruikelijke gegevens opgenomen zoals naam, adres, woonplaats en dergelijke. Van de commanditaire vennoten worden niet de namen vermeld, wel hoeveel het er zijn en het bedrag van hun inbreng.

Aansprakelijkheid

Beherende vennoten zijn (evenals de vennoten van een V.O.F.) met hun privévermogen voor 100% aansprakelijk als de vennootschap haar verplichtingen niet nakomt. Dit betekent dat als de C.V. failliet gaat, de beherend vennoot ook failliet gaat. Dit geldt niet voor de commanditaire vennoten. Zij kunnen slechts het bedrag dat zij in de C.V. hebben gebracht, kwijtraken. Zodra de commanditaire vennoot echter namens de vennootschap naar buiten optreedt, wordt de commanditaire

vennoot gezien als beherend vennoot en zo aansprakelijk met zijn gehele privévermogen.

Belastingen

Beherende vennoten betalen inkomstenbelasting over hun deel van de winst. Beherende vennoten worden in principe gezien als zelfstandig ondernemers en hebben daarom recht op belastingvoordelen (zie de paragraaf belastingen in het hoofdstuk over de eenmanszaak of www.belastingdienst.nl).

Stille vennoten worden fiscaal niet gezien als ondernemer (zij zijn namelijk niet aansprakelijk voor schulden van de onderneming) en hebben dus geen recht op alle belastingvoordelen. Stille vennoten hebben echter wel recht op die voordelen die te maken hebben met investeringen (willekeurige afschrijving en investeringsaftrek).

Sociale zekerheid

Een beherend vennoot is geen werknemer en valt niet onder de werknemersverzekeringen (zie voor wat betreft de vrijwillige verzekeringen de paragraaf Sociale zekerheid in het hoofdstuk over de eenmanszaak). De commanditaire vennoot wordt voor de sociale verzekeringswetgeving vanzelfsprekend niet als werknemer van de C.V. gezien.

Continuïteit/Bedrijfsopvolging

Volgens de wet eindigt de C.V. als één van de vennoten uittreedt of overlijdt. Het voortbestaan van de onderneming kan in het C.V.-contract worden veilig gesteld.

15.

7. De vereniging

Een vereniging is een samenwerkingsvorm tussen twee of meer personen (leden), die volgens bepaalde regels een bepaald doel willen verwezenlijken. Dit doel mag niet gericht zijn op verstoring van de openbare orde of op aantasting van de goede zeden en het doel mag niet zijn het maken van winst ter verdeling onder de leden. Een vereniging mag dus wel winst maken, maar die moet dan ten goede komen aan het gemeenschappelijke doel.

De hoogste macht bij de vereniging ligt bij de Algemene Ledenvergadering, waarin in principe ieder van de leden tenminste één stem heeft. Deze Algemene Ledenvergadering benoemt het bestuur meestal uit haar midden. Het bestuur heeft de leiding over de dagelijkse gang van zaken in de vereniging.

Oprichtingsvereisten

Alle verenigingen hebben rechtspersoonlijkheid. Er zijn twee soorten:

Verenigingen met volledige rechtsbevoegdheid.

Dit zijn verenigingen die zijn opgericht bij notariële akte, waarin de statuten zijn opgenomen. Verenigingen met volledige rechtsbevoegdheid moeten worden ingeschreven in het handelsregister. Zolang dit niet gebeurt, is iedere bestuurder naast de vereniging hoofdelijk aansprakelijk.

Verenigingen met beperkte rechtsbevoegdheid.

Dit zijn verenigingen waarvan de statuten niet zijn opgenomen in een notariële akte. Deze verenigingen kunnen geen erfgenaam zijn en geen registergoederen verkrijgen. Een vereniging met beperkte rechtsbevoegdheid mag, maar hoeft niet te worden ingeschreven in het handelsregister.

In de statuten worden de belangrijkste regels van de Vereniging vastgelegd. Als de vereniging bij notariële akte wordt opgericht, moeten de volgende punten in de statuten worden opgenomen:

- de naam en de plaats van vestiging;
- het doel;
- de verplichtingen van de leden tegenover de Vereniging;
- de wijze van bijeenroeping van de algemene Vergadering;
- de wijze van benoeming en ontslag van de bestuurder;

- de bestemming van het batig saldo van de Vereniging na ontbinding.

Voor wijziging van de statuten van een Vereniging die bij notariële akte is opgericht, is ook een notariële akte vereist. Naast statuten wordt er door verenigingen vaak een huishoudelijk reglement gehanteerd, waarin de meer specifieke regels voor de Vereniging zijn opgenomen.

Aansprakelijkheid

De bestuurders en leden van een vereniging met volledige rechtsbevoegdheid zijn niet aansprakelijk voor de verplichtingen van de vereniging, ook niet na ontbinding en faillissement. Als de vereniging onder de vennootschapsbelasting valt, is echter de antimisbruikwetgeving van toepassing en kunnen bestuurders onder omstandigheden aansprakelijk worden gehouden (zie de paragraaf Aansprakelijkheid in het hoofdstuk over de B.V.). Bestuursleden van een vereniging met beperkte rechtsbevoegdheid zijn, naast de vereniging zelf, hoofdelijk aansprakelijk. Zoals hiervoor vermeld, kan het bestuur van een vereniging met beperkte rechtsbevoegdheid de vereniging inschrijven in het handelsregister. Het voordeel van de inschrijving is, dat de bestuurders slechts hoofdelijk aansprakelijk zijn voor zover de wederpartij aannemelijk maakt dat de vereniging niet aan haar verplichtingen zal voldoen.

Belastingen

Als een vereniging een onderneming drijft, moet over de winst uit die onderneming vennootschapsbelasting worden betaald. Er is, grofweg gesteld, sprake van een onderneming als er voldoende mate van arbeid en organisatie bestaat waarmee stelselmatig winst wordt gemaakt en als er concurrerende werkzaamheden worden verricht. Een zeer complexe materie bij verenigingen is de vraag of men al dan niet onder de heffing van de omzetbelasting (BTW) valt. Raadpleeg een belastingdeskundige (of de belastingdienst).

Sociale zekerheid

Bestuurders van verenigingen zijn in principe niet in loondienst en vallen daarom niet onder de werknemersverzekeringen. Vanzelfsprekend kunnen verenigingen wel werknemers in dienst hebben.

Continuïteit

Verenigingen worden aangegaan voor onbepaalde tijd. Ze worden onder meer in de volgende gevallen ontbonden:

als de algemene vergadering besluit de vereniging op te heffen;

- door het ontbreken van leden;
- als gevolg van een faillissement.

16. 8. De coöperatie

De coöperatie en de onderlinge waarborgmaatschappij zijn bijzondere varianten op de vereniging.

De coöperatie is een vereniging die opkomt voor de materiële belangen van haar leden door overeenkomsten met hen af te sluiten. Bij de coöperatie mag winst worden uitgekeerd aan de leden.

Er zijn drie soorten coöperaties:

- Bedrijfscoöperaties, waarbij de leden het bedrijf uitoefenen en de coöperatie voor de leden inkoop, verkoop en/of bepaalde diensten verzorgt.
- Consumentencoöperaties, waarbij de leden goederen kopen van de coöperatie, die deze voor de leden gezamenlijk heeft ingekocht.
- Producten of dienstencoöperaties, waarbij de leden tegelijkertijd werknemer zijn van de coöperatie.

Oprichtingsvereisten

Een coöperatie moet worden opgericht door minimaal twee personen. De oprichting gaat bij notariële akte. De coöperatie moet worden ingeschreven in het handelsregister. Een verplichting van iedere coöperatie is de opstelling van jaarstukken én openbaarmaking daarvan bij de kamer van koophandel.

Aansprakelijkheid

De coöperatie is een rechtspersoon en dus zelf aansprakelijk voor haar doen en laten. De leden van de Coöperatie zijn bij ontbinding ieder voor een gelijk deel aansprakelijk voor de tekorten van de coöperatie. In afwijking van deze wettelijke aansprakelijkheid (WA) kan in de statuten de aansprakelijkheid van de leden worden beperkt of uitgesloten. De coöperatie met beperkte aansprakelijkheid (BA) beperkt de aansprakelijkheid tot een bepaald maximum. Bij de coöperatie met uitgesloten aansprakelijkheid (UA) is er geen verhaalsrecht op de leden. Ook kunnen de statuten de verdeling van de aansprakelijkheid over de leden anders regelen. Verder zijn op de bestuurders van coöperaties ook de regels van de anti-misbruikwetgeving van toepassing (zie de paragraaf Aansprakelijkheid in het hoofdstuk over de B.V.).

Belastingen

De winsten van de coöperatie zijn onderworpen aan de vennootschapsbelasting. Leden en werknemers vallen onder de loonheffing.

Sociale zekerheid

Een lid/bestuurder van een coöperatie kan zich niet verzekeren via de sociale verzekeringswetgeving. Dit geldt ook voor een lid/werknemer van een kleine werknemerscoöperatie met maximaal vijf leden. De arbeidsverhouding van deze leden wordt namelijk niet gezien als een dienstbetrekking in de zin van de sociale verzekeringswetgeving. Leden van een werknemerscoöperatie met een grotere omvang dan vijf leden kunnen in de regel wel aanspraak maken op sociaalrechtelijke bescherming.

Continuïteit/opvolging

De continuïteit van de coöperatie is gewaarborgd door haar rechtspersoonlijkheid. Het in en uittreden van leden is geregeld in de statuten.

De onderlinge waarborgmaatschappij is een vereniging die met haar leden verzekeringsovereenkomsten afsluit in het verzekeringsbedrijf dat de vereniging voor haar leden uitoefent. Voor de onderlinge waarborgmaatschappij gelden vrijwel dezelfde regels als voor een coöperatie.

17. 9. De stichting

Een stichting kent geen leden en is opgericht om met behulp van een bepaald vermogen een doel te realiseren. In de statuten staat vermeld welk doel dat is. Een stichting mag wel winst maken, maar de uitkering van de gemaakte winst is aan beperkingen onderworpen. Zo moeten de uitkeringen een ideële of sociale strekking hebben. Om deze reden is de stichting, net als de vereniging, geen geëigende vorm om een onderneming te starten. Een stichting wordt meestal gebruikt bij een ideëel of sociaal doel.

Oprichtingsvereisten

Een stichting wordt opgericht bij notariële akte of testament. Een stichting kan door één of door meerdere personen worden opgericht. Onder personen kunnen zowel natuurlijke personen als rechtspersonen (bijvoorbeeld een B.V.) worden verstaan. De notariële akte bevat naast een verklaring van de oprichters dat de stichting in het leven wordt geroepen, ook de statuten van de stichting.

In de statuten moet staan:

- de naam van de stichting, met het woord stichting als deel van de naam;
- het doel van de stichting;
- de wijze van benoeming en ontslag der bestuurders;
- de gemeente in Nederland waar de stichting haar zetel heeft;
- de bestemming van het overschot na vereffening van de stichting in geval van ontbinding.

Gebruikelijk is dat de statuten naast bovenstaande punten regels bevatten over de organisatie en inrichting van de stichting. Voor wijziging van de statuten is eveneens een notariële akte vereist. De stichting moet worden ingeschreven in het handelsregister. Zolang dit niet is gebeurd, is iedere bestuurder privé hoofdelijk aansprakelijk naast de stichting. Aangezien een stichting winst mag maken, kan zij dus wel degelijk een onderneming zijn.

Aansprakelijkheid

De stichting is een rechtspersoon en dus net als een natuurlijk persoon een zelfstandig drager van rechten en plichten. De bestuurders van een stichting zijn dus niet aansprakelijk voor schulden van de stichting. Als de stichting onder de heffing van de vennootschapsbelasting valt, zijn wel de antimisbruikwetten van toepassing

en kunnen bestuurders onder omstandigheden aansprakelijk worden gehouden (zie de paragraaf Aansprakelijkheid in het hoofdstuk over de B.V.) .

Belastingen

Stichtingen zijn onderworpen aan de vennootschapsbelasting als zij een onderneming drijven. Er is sprake van een onderneming als er een min of meer duurzame organisatie is van kapitaal en arbeid die door deelname aan het economisch verkeer winst beoogt te behalen. Net als bij de vereniging is de vraag of men al dan niet onder de heffing van de omzetbelasting (BTW) valt, een complexe materie. Raadpleeg een fiscaal adviseur (of de belastingdienst).

Sociale zekerheid

De bestuurders van een stichting zijn niet in loondienst van de stichting en vallen daarom niet onder de werknemersverzekeringen, hoewel honorering van het werk van bestuurders niet verboden is. Verder kunnen stichtingen wel werknemers in dienst hebben.

Continuïteit

Stichtingen kunnen onder meer in de volgende gevallen worden ontbonden:

- op de wijze waarop de ontbinding in de statuten is geregeld;
- als gevolg van een faillissement;
- door de rechter.